

چ كاتىك دەزانىت خىل و ئىكسوارەكانت بەسوودن؟

بەتايىبەت ئەو ئىكسوارانەي كە دەچنە نىو پىست وەك: گوارە، خەزىم، بەشىكى دىكەشيان رووى پىست دەگرن، وەك: ئەلقەو ئەنگوستىلە، كە بۇشايى نىوانىان نامىنىتەو، بەم چەشنە رىگە بە ھەوا نادات كە بچىتە نىوان پىست و ئەو ئىكسوارانە ھەر بۆيە ھەستەوهرى درووست دەكەن. چارەسەرى ئەو گرافتە برىتتە لە: ماوۋە ماوۋە داكەندى خىل و ئىكسوارەكان، بەتايىبەت لە شەو و كاتى خەوتندا، ھەرۋەھا كاتىك ھەستەت كەرد يەككە لە ئىكسوارەكانت دەيتتە مايەى سوورەلگەپران و ھەستەوهرى، پىۋىستە بىگۇرپىت، يان نەپۇشىت.

خىللەكان زۆرىەيان بۇ جوانى بەكاردەھىندىر، ھەرۋەھا بەشىكى زۆرىان لە چەندىن ماددەى جۇراوجۇر دروستكران، بۆيە دەبىى ھۇشيار بىت لە بەكارهينانى ئىكسوارەكانت، خىل و ئىكسوارەكان لاي ئافرىتان جىگەى بايەخن، ھەر ئافرىتىك كۆمەلىك خىل و ئىكسوارى جۇراوجۇرى ھەيە، كە بەشىكىان بۇ بۆنە و ياد و ھەندىكى دىكەش بۇ مال و دەرۋە و زانكۇ دەپۇشن، بەشىكى زۆرى ئافرىتان ئىكسواريان ھەيە، كە ھەندىكىان لە دلىان ھىندە جوانە بۇ ماوۋەكى زۆر لە مل و دەستياندا دەپەلنەو، ئەو خىل و ئىكسوارانەى لە ئاسن و مىس و كەرەستەى سادە دروست دەكرىن، ھەندى جار دەبنە مايەى دەرەكەوتنى ھەستەوهرى و سوورەلگەپران و سوورەلگەوهرى پىست، ھەرۋەھا ھالەتەش ھەيە كە دەيتتە ھۆى دەرەكەوتنى نەخۇشەيەكانى پىست،

مۆدى جىنزەكان لە ستايەلەكانى جلۇبەرگدا

سالى ۲۰۱۹ زياتر باوى جلى پانتۇل و تەنۋورە بوو، كە زۆرىەى جلەكانىش لە قوماش بوون، بە جۇرىك جىنزەكان فەرامۇش كرابوون، بەلام بە پىنى پىشېبىنى پىسپۇرانى جلۇبەرگ لە سالى داھاتوو، جىنزەكان دېنەوۋە لوتكە و قوماشەكان فەرامۇش دەكرىن، جىنزەكان وەك جلىكى پۇشتە دەرەكەون و شىاوى جوانترىن مۇدەن، بەتايىبەت كاتىك ماركەكانى (گوتشى و سىلېن و جىفېنشى) بەرھەمەكانىان لە جىنزەكان دەخەنە بازارەو، ئىدى دەبنە يەككە لە ستايەلەكانى نىو نىمايش، ئەو جلانەى كە لە جىنز پىك دىن، برىتتىن لە: كىلۇت، پانتۇل، چاكىت، قەمىس بە شىۋەيەكى كەم، ھەرۋەھا تەنۋورە، دەنېم لە شىۋەى كلاسىك، ھەرچەندە دەرەكەوت بلووزەكانىش لە ماددەى جىنز ھەلپۇردىر، بەلام ھىندە جوان و شىك نابن، لە كاتى كەشى سەرمادا چاكىتەكانى جىنز لە گەل قەمىس و بلووزەكان، جوانترىن مۇدە دەبن، ھەرۋەھا دەرەكەوت تاخىكى جىنز ھەلپۇردىر كە لە پانتۇل و چاكىت و قەمىس بن، بەلام مەرج نىيە ھەموويان ھاورەنگ بن.

رەنگ و شىۋازەكانى قىز بۇ سالى تازە

لە ئىستائە پىسپۇرانى ئارايشت و ستايىلەكان ئامادەكارى بۇ ھەلپۇردنى شىۋاز و رەنگەكانى قىز بۇ سالى داھاتوو دەكەن، تا لە سەرەتاي سالەۋە ئەۋانەى خاۋىيالان كە چ جۆرە قۇيىكە ھەلپۇرئىن، ئەۋا دوۋدۇل نەپىن لە ھەلپۇردنەكەيان، ۋەك باۋە ھەلپۇردنى شىۋازەكانى قىز بەندە بە شىۋەى روخسار و رەنگى پىستەۋە، چونكە ئەۋ دوۋ لايەنە جوانىيى قىز تەۋاتر دەكەن، (مارك تاۋسىند) پىسپۇر و ئارايشتكارى قىز دەلى: «لە سالى داھاتووۋە ئەۋ شىۋازە باۋانەى ئىستا نامىنن، بەلكو تەقىنەۋىيەك لە بوۋارى ستايىلەكانى قىزدا روۋدەدات، چونكە ئارايشتەكان بەپىيى جوانى و خواست ھەلدەپۇرئىن، نەۋەك بە ناچارى لەسەر شىۋەى روخسارن، لە سالى تازەۋە زىاتر ھەلپۇردنى رەنگى قىز بەند دەپىت بە رەنگى جلوبەرگ، بەم چەشەنە ئافرىتان لە نىگەرانىيى ھەلپۇردنى رەنگەكانى قىز دەرباز دەپن، ھەروەھا شامپۇى وشك دەردەكەۋىت تا قىز جۋاتر خاۋ بىكاتەۋە و نموۋىەكى جوانىشى پىي بدات. ئەۋ رەنگانەى پىشنىياز كراون، برىتتىن لە: قاۋەپىيى تۇخ و كراۋە، رەنگى ھەنگوئىنى، سوۋرى ئاگرى، زەردى كال.

بۇ زانىيارىت

خىرايى ئوتۇمبىل

كاتىك ئۆتۈمبىل بە خىرايى (۱۶۰ كىلومەتر) لى دەخوپىت ئەۋە تەنبا ۱۲ خولەك جىاۋازى ھەيە لەگەل لىخوپىن بە خىرايى (۱۲۰ كىم) واتە تەنبا ۱۲ خولەك زوتىر دەگەيت، كاتىك بە خىرايى (۱۸۰ كىم) لىدەخوپىت جىاۋازىيەكە تەنبا ۱۶ خولەكە لەگەل لىخوپىن بە خىرايى (۱۲۰ كىم) ۋە كاتىك بە خىرايى (۲۰۰ كىم) لى دەخوپىت، جىاۋازىيەكە تەنبا ۲۰ خولەكە لەگەل لىخوپىن، بە (۱۲۰ كىم)، بىروا بەخۇبىن لە كاتى خىرا لىخوپىن ھەرگىز ناتپارىتت لە رۇداۋى ھاتۇچۇ، ھەمو ئەۋانەى كە پىيان وابو لە خىرا لىخوپىن توشى رۇداۋ بونن، بروايەكى زۇرىان ھە ۋە خىرا لىخوپىن توشى ھىچيان ناكات، خىرايى ھۇكارىكە بۇ بوون بەكەم ئەندامى ھەمىشەيى، شەلەل بوونى تەۋاۋ، نەخۇشى درىژخايەن، چەندىن نەشتەرگەرى مەترسىدار، ئازار ۋە ئازارلىكى دەرۋونى زۇر گەۋرە. ۋەتەيەك ھەيە دەلى: ئەگەر ئىستۇپەكەى ناۋ ئۆتۈمبىل شوڧىر ھىۋاش نەكاتەۋە، كورسىيى كەم ئەندامى بوونەكەى ھىۋاشى دەكاتەۋە.

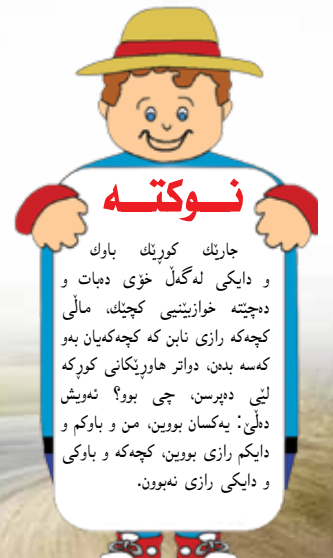
نەخۇشخانە بۇ بوۋەكە شوۋشە ۋە بارىيى

نەخۇشخانەيەك تايپەتە بە چارەسەرگەردى بوۋەكە ۋە بوۋەكە شوۋشەكان، واتە ئەۋانەى بوۋەكەشوۋشە ۋە بارىيىيان ھەيە، كاتىك بەشىكى جەستەى بوۋەكەشوۋشەكانيان دەكەۋىت، يان لى دەپتەۋە، ئىدى ئەۋ كەسە دەتۈنەت سەردانى ئەۋ شوۋنە بكات بۇ چارەسەر، ئەۋ نەخۇشخانەيە لە سالى (۱۹۱۳) كراۋتەۋە، بۇ ماۋىيەكى زۇر داخرا، دواجار بە مەبەستى تەرخانگەردى ۋەك بىكەيەكى چاكىردنەۋى بارىيىيەكان پرى (۲،۵) مىليۇن دۇلارى تىچۈۋە تا نۇژن كراۋتەۋە، ئىستا ۋەك نەخۇشخانەيەكى فەرمى بۇ ۋەرگەردى بوۋەكەشوۋشەى شكاۋ ۋە برىندار ئامادىيە ۋە بىرۋەبەرى ئەۋ شوۋنە ناۋى (جىۋف) چاپمانا كە تەمەنى (۲۷) سالى، رۇئانەى ژيانى لەۋ شوۋنە مەبەستى چارەسەرگەردى بارىيى ۋە بوۋەكەشوۋشەكان بەسەر دەبات.

كارىكاتىر

ئەم كارىكاتىرە باس لە ھەندى كەس ۋە لايەن دەكات، كە لە رىگەى بەرپاكردى شەپ ۋە جەنگەۋە، پارە ۋە سەرۋەت ۋە سامانىيان دەست دەكەۋىت.

گا ۵/۲۰ - ۴/۲۰

كەسك دىپەۋىت رىگى لە ھاتەۋىيى ئارتەكانت بكات، مەھىلە بەھۇى ھىچ كەسك بىيىتە جىگەى بى متانەيى كەسانى دەرۋەرت، ئەۋ شىۋازى ئىستات گونجاۋە تا كارەكانت جىيەجى بىكەيت، ھەۋلىدە لە خالە ئاكۇپىيەكانى ئىۋان خۇت ۋە خۇشەۋىستەكەت تىيگەيت ۋە چارەسەرىش بۇ گەردى رەشىپىت بىدۇزەۋە.

كاۋر ۴/۱۹ - ۳/۲۱

ماۋىيەكە پىداگىرى لە دروستى ھەنگاۋەكانت دەكەيت ۋە لىخۇبايىپونىت پىشە دىپار، ئەۋەندەش متانە بە ھەمو كەس مەكە، چۈنكە رۇژنىك دى ئەۋ متانەيە بە خراپە بۇت دەگەرتەۋە، دىگەن مەبە بۇ كىشەكانت ۋە كاتىك نەپىيەكت ھەيە، لەلەي كەسكى بە متانە باسى بىكە، تا چارەسەرت بۇت بىدۇزەۋە.

گۈلەكەنم ۹/۲۲ - ۸/۲۳

ئەگەر بەم شىۋازى ئىستات بىر بىكەتەۋە، رەنگە زۇر شت لە دەست بىدەيت، چۈنكە ماۋىيەكە كەسانىك دۇلەنىت دەكەن ۋە تۇش بىياكانە رەفتار دەكەيت، ئەۋ ھەنگاۋانەى ئىستات پىۋىستان بە پىشتىگىرى كەسكى تا جىيەجى بىن، ماۋىيەكە ھىۋايەكت لە دۇلەيە، ئارام بىگەر تا كاتىكى گونجاۋ دەرۋەست، ھەموۋىشتىك بەرۋە باشى دەرۋات.

شىۋر ۸/۲۲ - ۷/۲۳

لە بىرپارەكانتدا بوۋىر بە، چۈنكە پىۋىست بە چەند ھەنگاۋىكە جىيەجىيان بىكەيت، تا تۈرۈكانى خۇت بىسەلەننى، ھەمىشە گەشىپ بە ۋە بىرپەردەۋەت با نەرتى يىت، كەسكى نىكت نىيازى ھەيە لە كارەكانتدا ھاركار يىت، بەلام مەبەستى تايپەنى خۇى ھەيە، ۋە باشتە پىت بە خۇت بىسەيت ۋە ئارۋانەكانى داھانوت پىشتىگىر نەخەيت.

قۇرۇل ۷/۲۲ - ۶/۲۱

ھەر ھەنگاۋىك پىۋىستى بە پىشپىنى سەرەتايە تا بزانى لە دۋار چى روۋەدات، ۋە باشتە ھەمىشە متانەت بە خۇت ھەيىت ۋە پىشت بە خۇت بىسەيت، ماۋىيەكە شىۋازى بىرگەنەۋەت باشتە كىرۋە، ھەر بۇزە دەست دەست بە ژيانىكى نۆى بىكەيت ۋە زىاتەر گۈر بە خۇت بىدەيت تا نەنجاسى شاپستە بەدەست بىيىت.

چىك ۶/۲۰ - ۵/۲۱

ئەۋەدە گەنگى بە كەسكىن مەدە كە قەدرى ئەۋ گەنگى پىئانەت نازاننىت، ئەم ماۋىيە كەمىك ھەست بە يىزارى دەكەيت ۋە ئەۋەش پىۋىستى بە كاتە تا كەمىر بىيىتەۋە، كەسكى نىكت ھەۋلەدات زىاتەر لىت نىزىك بىيىتەۋە، ھەۋلىدە لە مەرامى تىيگەيت، ۋە باشتە بۇ گەپشتن بە ئامانچ شىۋازى بىرگەنەۋەت بىگۇرى.

پەندە و وتە

جوان خۇسەي مىلاس، نووسەرى ئىسپانىي، لە دايكېۋى سالى (۱۹۶۱)ى شارى فالتىساي ئىسپانىيە، زۇرىيە نووسىنەكانى دەربارى ژيانى تاك و كۆمەلگەيە، دەربارى نەرىتەكان دەلى: نەرىتەكانى پىشورمان بوونەتە رستەيكە، كە ئىمە لەسەريان دەرۋىن و جىبەجىيان دەكەين، كەچى پرواشمان پىيان نىيە.

فيلكاريى چاو

لەم وئەيەدا كەسكە ھەيە كە بە جۇرئىك خۇى رازاندۇتەرە و ماكيازى كرەۋەر، كە سەر و چارۋى پىچەوانەيە، تۇش ھەۋلىدە لە ماۋى (۳۰) چركەدا فيلكاريەكە بلۇزىتەرە.

جار بچمە ناو ھەمان ئاۋەرە، چونكە كاتىك بۇ جارى دوۋەم دەچمە ناۋى ھەم ئاۋەكە و ھەم منىش شىتېكى دىكەين. ھەرۋەھا ھىراكلىتس دەيگوت: جىھان مۇركى دژايەتتەكى بەردەۋامى لەخۇگرتوۋەر، ئەگەر ھەرگىز نەخۇش نەكەۋىن، ئەوا ناتوانىن لە لەشساغى تىبگەين، ئەگەر ھەرگىز برسيمان نەبوۋىت، ئەوسا تىربوون بەھىچ جۇرئىك دەلى خۇش نەدەكرىن، ئەگەر شەر نەبوايە، ھەرگىز رىزىمان لە ناشتى نەدەگرت و ئەگەر زىستان نەبوايە، ھەرگىز چىژمان لەبەھار نەدەبىنى. ھىراكلىتس پىنى وابوۋەر چاكە و خراپە شوئىكى پىنوسىتيان لە سەرچەم شتەكاندا داگىركردوۋەر، ئەگەر يارىي بەردەۋامى نىوان دژايەتتەكان نەبوايە، ئەوا جىھان كۇتايى دەھات. بەپىنى ھىراكلىتس ئىمەى مەرۋف ھەرچەندە ۋەك بەكتىرى بىرناكەينەرە، يان ھەمان ژىرئىتيمان نىيە، بەلام لەگەل ئەۋەشدا يەك شىۋەر ژىرايەتتى جىھان بوونى ھەيە و ئەمەش جەۋى ھەموو روۋادەكانى نىو سرووشتى بەدەستەۋەرە. بە پرواى ئەو ھەرچەندە زۇرىيەى خەلكى بەپىنى ژىرايەتتى تايەتتى خۇيان دژىن، بەلام لەگەل ئەۋەشدا ژىرايەتتى ژيانە، يا ياسايى سرووشتە كە بۇ ھەموۋان ھاۋبەشە و دەشى ھەموو مەرۋفك پەيپەۋى بىكات. بەشىۋەرەكى گشتى ھىراكلىتس سەرئىجى بەلاى بىركردنەۋى خەلكانى دىكەدا رانەدەكىشا، بەلكو دەيگوت ئەو پرواىيەى زۇرىيەى خەلكى لە لايمان گەلالە بوۋەر، دەكرىت لەگەل يارىي مىندالى بچوۋەدا بەراۋرد بىكرىت. ھىراكلىتس بوۋىكى گشتى، يان سەرچەمىكى گشتى، يان سەرچەمىكى لە نىوان گۇپرانكارىيە سرووشتەكان و دژەكاندا دەبىنى، ئەم شتە كە بىچىنەى ھەموو شىتېكى دىكەيە، ئەو پىنى دەگوت «لۇگۇس» كە بە واتاى ھىز دىت.

بىركردنەۋەر و فەلسەفە

ھەموو شىتېك لە جوۋلەدايە

ھىراكلىتس نىزىكەى ۴۸۰ تا ۵۴۰ ى پىش زايىن لە ھەمان سەردەمى پارمىنىدسدا ژىاۋەر و خەلكى نىفيسۇسى ئاسىي بچوۋك بوۋەر، بەپراى ئەو گۇپرانكارىيە بەردەۋامەكان كىتومت خاسىمەتى بىنەرەتتى سرووشتن، دەكرىت بلېن: ھىراكلىتس بە بەراۋردكردىنى لەگەل پارمىنىدسدا زىاتر متمانەى بە ھەستەكانى دەكرە. ئەو دەيگوت ھەموو شىتېك لە جوۋلەدايە و ھىچ شىتېك ھەتا ھەتايى نىيە، لەبەر ئەۋەر ناتوانم دوو

نەھەنگ ۲/۱۹ - ۲/۲۰

كانت پىۋىستە تا بە جوانى كارەكانت بەپىنى بىركردنەۋى خۇت جىبەجى بىكەت، ھەمىشە بىرپارى شىاۋ بەد، گرئىتكت ھەيە كە لە كانى خۇى كارەكانت جىبەجى ناكەيت و فرامۇشيان دەكەيت، نەمەش زىيان بە داھاتوۋت دەگەپتت، نەر كەسەى دىمەۋى لىت نىزىك پىت، نىزاي پاكە و خواستى تۇى ھەيە، تۇش رىگەى بەد.

كۆزە ۲/۱۸ - ۱/۲۰

بەھۇى ھەندىك كىشەرە زۇرىيەى بىركردنەۋەت بەرەر ئەنجامى نەخوازراۋ رىگەيان گرتوۋەر، ھەۋلىدە كەسكى شىاۋ پىتە ناۋ ژيانەۋەر تا بارمەتت بەدات، پىۋىستە ژيانە بگۇپرى، چونكە بەم چەشەنە بۇت ناچىتە سەر، كەسكى چاۋپىتە و دىمەۋى تۇش ھەنگارى بۇ ھەلېگىر، ھۇشيارە و بىرپارەكانت لە كانى خۇى بەد.

كىسك ۱/۱۹ - ۱۲/۲۲

خەرىكە ھەستەكانت بەرەر بى ئومىدى دەچن، بەمەش زۇرىيەى بىركردنەۋەت بەرەر بىن ئەنجامى دەروا، لەم ماۋىدەدا كارەكانت پىشگوى مەخە و گرئىكى تەۋارىيان پى بەد، چونكە ئەستىزى بەخت دەروشىتەرە، رىز لە ھەستى كەسى بەرامبەرت بىگر، چونكە نەۋىش واي دەۋىت، ئەگەر كەسكى تازەت ناسى، ژىرانە رەفتار بىكە.

كەۋان ۱۲/۲۱ - ۱۲/۲۲

لە زۇرىيەى كارەكانت كاتىك دەگەتە گۇتايى، لىت تىك دەچى، ھەر بۇيە لە زۇرىيەى كارەكانتدا داچار بەشىمانىت پىۋەر دىبار، ناتىكى چەند سالت لە دلە و بۇت جىبەجى ناپىت، پىۋىستت بە كەسكە تا لە بىركردنەۋەت تى بىكات، داھاتوۋت بەرەر خۇشەختى و ناسۋىكى روۋن دەچىت، پىۋىستت زىاتر گرئىكى بە پىگەى خۇت بەدبىت.

دوۋىشك ۱۱/۲۱ - ۱۰/۲۳

ھەندى جار بىركردنەۋەكانت ئەنجامى باشيان دەپت، بەلام جار جارەش كارەكانت قورس دەپن، بۇيە ھەنگارەكان پىۋىستيان بە گۇپرانكارى ھەيە، كەسايەتت شىاۋەر تا لە ئىو كەسانى دىكەدا خاۋن قسە و پىگەى خۇت پىت، ھەمىشە داكۇكى لە مافەكانت بىكە و نامانچەكانت فرامۇش مەكە، رەشپىن مەيە، دۋاۋۇت روۋنە.

شايان ۱۱/۲۲ - ۹/۲۳

لە خۇتەرە بىرپار مەدە، سەرەتا بىرى لى بىكەرە و نىنچا ھەنگار ھەلېگرە، ئەو شىۋازى ھەلسوگەۋى نىستات گونجاۋ نىيە و رەفتارت بگۇۋەر، كەسكى شىاۋ ھانزەتە نىو ژيانە و پىۋىستە لەدەستى نەدەيت، لە رەفتاركرەنت لەگەل كەسانى دەروپەرت و رىاتەر بە، بەم زوۋانە كىشە خىزائىيەكانت چارەسەر دەپن و بارودۇخى كۆمەلەيتت باشتەر دەپت.